

Litterärt korsord julen 2023 av Per Starbäck

Du bestämmer förstås själv hur du löser. Jag hoppas detta leder till mycket bläddrande, men inte så mycket webbsökande direkt efter citat.

Svaret på ett citat kan vara författaren, eller verket, eller den som talar, eller den eller det som beskrivs i citatet. Om citatet har en lucka (_____) är det förstås ordet i luckan som ska in.

Stavningen i texter och namn på verk har ibland moderniserats.

Detta korsord kan även fyllas i på nätet på starback.se/kors/jul2023/. Där kommer även facit att publiceras tjugondag Knut.

Vågrätt

- 1 *Han kan inte stanna kvar hos gamla Oline längre. Åren går, han är ingen ungdom längre, nej, han börjar helt enkelt bli gammal, och dag ut och dag in tassar han runt i huset tillsammans med gamla Oline. Ja, något måste göras. Han måste åtminstone få se havet någon gång. Något måste göras redan imorgon. Annars hinner han bli för gammal. Men vad? (5)*
- 4 *Men du min brud, bör vara såsom en ost och din kropp såsom ett ostkar, i vilket osten formas ända tills den fått karets form. Så skall din själ, som är mig ljuv och välbegagnad som en ost, prövas och renas så länge i kroppen, till dess kroppen och själen är endrättiga och samstämmiga och båda har samma återhållsamhetens form, så att köttet lyder anden och anden leder köttet till alla dygder. (8)*
- 9 Dalkulla i Kronbruden (6)
- 12 Vid landsvägskanten (8)
- 13 Ord dubblerat i titel av Faulkner (7)
- 15 Roman av Iris Murdoch (7)
- 18 *Jag kom in på en landsväg, efter vad jag då trodde, fast den endast tjänade invånarna som gångstig genom en kornåker. Här vandrade jag framåt en god stund men hade föga utsikt åt någondera sidan, ty det var nära skördetiden och kornet stod åtminstone fyrtio fot högt. Efter en timmes vandring kom jag till andra änden av åkern, som var inhägnad av en åtminstone etthundratjugu fot hög häck och med träd så väldiga att jag inte kunde beräkna deras höjd. (11)*
- 21 Andersson med Sveas son (4)
- 22 Mitt hjärtas _____ i världen (4)
- 24 Därifrån kom författaren av Fältskärens berättelser (11)
- 28 *Biblioteket låg i skolans hus. Det var en annan ingång bara. Fröken Rehn tog oss till biblioteket och där fick vi lära oss hitta. Men vi fick bara vara i barnbiblioteket. Man fick bara låna två roliga böcker åt gången. De andra måste vara fackböcker. Men de roliga böckerna var inte särskilt roliga och det dröjde innan jag fick börja låna på riktigt. När vi fick leka skeppsbrott och klättra på lina och sådant var gymnastiken rolig. Annars tyckte jag inte om den. Att stå och hoppa eller att gå i takt runt salen eller att vifta med armarna roade mig inte. För det mesta brydde jag mig inte om att göra det. Man försökte tala mig tillrätta men tillslut gav man upp och lät mig vara. Jag förvånades över att de andra aldrig gjorde som de ville utan bara som man sade till dem. (7)*
- 30 Skrev om Pinnebergs (7)
- 33 *Carlotta Adams var en amerikansk flicka med den mest häpnadsväckande talang för enpersonssketcher utan maskering eller dekorationer. Hon föreföll att med lätthet kunna tala alla språk. Hennes framställning av en kväll i ett utländskt hotell var verkligen underbar. Amerikanska turister, tyska turister, engelska medelklassfamiljer, tivelaktiga damer, utfattiga ryska aristokrater och uttröttade, diskreta kypare passerade alla revy på scenen i tur och ordning. Hennes sketcher pendlade mellan det allvarliga och det muntra. Hennes döende tjeckoslovakiska kvinna på sjukhuset kom strupen att sammansnöra sig. En minut senare skakade vi av skratt, då en tandläkare utövade sitt yrke och älskvärt småpratade med sina offer. (8)*
- 34 *Av hänsyn till de estetiska kraven (som också är ändamålsenlighetens) har arkitekterna gjort molnen fyrkantiga.*
- 37 Köpte gård av lord; byggde till en våning (8)
- 38 Samlade Lönnrot (5)

Lodrätt

- 1 Ord i titeln:

Jag jobbar lite för oplanerat, märker jag. Broschyrprogressionen är ännu inte idealisk. Jag jobbar enligt infallsmetoden. Skriver ner det som faller mig in. I själva verket är jag mycket proffsigare än så, men det är något som håller mig ner lite. Jag vet inte riktigt vad det kan vara. Det kanske är det där med bilen. Att den inte står på sin plats. Jag tycker inte om när mina saker inte står där jag vill att de ska stå. Och bilen står någon helt annanstans än där jag vill ha den. (5)
- 2 Vikingavinst (3)
- 3 Eduard Vilde (3)
- 5 Gift med lodrätt 26 (4)
- 6 Förbundet med Einar Tambaskjälver (7)
- 7 – *Det är ju vansinnigt av dig, min vän, sade han, att släppa inte bara rikedom och ställning [...]*

Nu har du också dagboken, som skildrar det hårda liv din far och mor förde därborta på den afrikanska kusten. Där står anteckningen om din födelse, och där finns slutligen det mest övertygande beviset, avtrycken av dina egna fingrar. Det är obegripligt, att du trots allt detta vill förbli fattig och namnlös.

– Namnet _____ duger åt mig och jag tänker inte förbli fattig. Nej, jag tänkte be dig skaffa mig en anställning! (6)
- 8 Hövdingadotter i kortroman från 1801 (5)
- 10 Ord i titel på storsäljare år 2007 (6)
- 11 Kan vara sokratisk (5)
- 14 En aktuell litterär figur (4)
- 16 *Vi var båda försjunkna i tankar och ingendera av oss hade yttrat en stavelse på åtminstone femton minuter. Plötsligt framkastade _____ följande ord:*

”Han är bra mycket litet till växten, det är sant, och han skulle passa bättre på Théâtre des Variétés.”

”Utan tvivel”, svarade jag utan att tänka därpå och utan att jag i början – så fördjupad hade jag varit i mina egna tankar – lade märke till det utomordentliga sätt på vilket han hade fallit in i min tankegång. (5)
- 17 Dotter till Ernst och Eva, gift med David, skrivit om Tony (5)
- 18 Kanske på bok (5)
- 19 Ord i titeln:

Ja, du lilla Anna, jag måste nästan skratta när jag tänker på dej, när du äter ... en liten potatis, knaper, knaper, en liten bit falukorv ... lite som min tumnagel ...

Men jag, ja, du har sett mig äta! Jag äter tolv potatisar jag, eller femton om jag får! Fyra sillar om jag får!
- Om jag får!*

Och på julen – korvar. Längder av korvar, tjocka som armar, kokekorvar – det är härligt! (3)
- 20 Fröken Julie har en (3)
- 22 *Hans ofta alldeles humorlösa omgivning fick ständigt pröva på hans speciella sarkasmer. Hans jargong var dråplig. ”Du predikar så förbannat”, hutade han vänligt åt Fredrika Bremer. ”God ska man vara men inte lortgod”, är ett annat av hans mustiga favorituttryck som sluppit igenom t. o. m. hamiltonarnas aristokratiskt sovrande händer. Han älskade att berätta anekdoter, men han lyckades sällan. Han greps nämligen själv så snart och så fullständigt av anekdotens humor, att han brast ut i ett rungande skratt, som hindrade honom att tala – anhöriga fick fortsätta. [...] Hans realism bottnar i hans härstamning från bruksägare i provinsen. Sannolikt har också hans grovkorniga humor en av sina rötter i värmäländska bruk och herrgårdar.* (6)
- 23 Skrev den första roman som Selma Lagerlöf läste (4)
- 25 Ofullbordad roman med lantmätare (7)
- 26 Skaldegud (5)
- 27 _____ bråkade inte, när hon inte fick sin vilja fram, och hon var alltid mycket prydlig i små välstrukna bomullsklänningar, som hon aktade sig noga för att smutsa ner. (6)
- 29 _____ bodde på rue Ferou, några steg från Luxembourg. Hans lägenhet bestod av två små, mycket snyggt möblerade rum, som han hyrde av en ännu vacker och ungdomlig värdinna, som förgäves brände sina kol för honom. Några lämningar av längesedan försvunnen prakt pryddes här och där väggarna i denna enkla bostad. Där fanns till exempel en rikt damaskerad värja från Frans I:s tid, vars fäste var prytt med ädla stenar och säkert värt sina modiga två hundra pistoler. (5)
- 31 Hade Tora Dahl och Gunnar Ekelöf (5)
- 32 *Vår fasta vilja är i denna stund*

Att här kungöra våra döttrars hemgift,
På det att framtida kiv må stävjas nu.
De höga herrar av Burgund och Frankland,
Som fria båda till vår yngsta dotter,
Ha länge dröjt med kärlig håg vid hovet
Och skola nu ha svar. – Nå, döttrar, sägen –
Då nu vi kläda av oss härskarmakt,
Landsherre-rättighet och stats-bekymmer –
Vem av er är nu den, som högst oss älskar? (4)
- 35 Kommenterade handlingen (3)
- 36 Vanligt på bibliotek (3)

Lycka till!